

4. Öğrencilere genel tekrar ve uygulama için elverişli ortam hazırlamak:

Her ders anlatımından sonra uygulamalar yapmak öğrencilerin dersi anlamış ve konuları öğrenmiş olmaları için yeterli olmayacaktır. Her hafta ödev vererek ders dışında da yapılacak uygulamalar sunmak gerekmektedir.

Öğrencilerin dersi tekrar etmelerini kendi isteklerine bırakmak yerine, onları tekrar yapmaya zorlamak dersin başarısını arttıracaktır.

Öğrenciler, genelde farklı derslere devam etmekte, sosyal ve sportif aktivitelere katılmaktadırlar. Dolayısıyla dersi tekrar etmeye zaman ayırmayabilirler.

Yeni konuyu anlatmaya geçmeden önce, bir önceki ders içeriğine yönelik sorular sorularak tekrar etme olanağı sağlanabilir. Bununla birlikte, dersi daha iyi kavramaları için anlatılacak konular ile ilgili genel sorular sorulabilir, böylece öğrenci düşünmeye yönlendirilir.

Soru sormak, ödev hazırlatmak ve uygulamalar gerekli ancak yeterli değildir. Hatırlanmasını istediğiniz önemli noktalar hakkında tablolar, şemalar ve diyagramlar içeren öğrenmeyi pekiştirecek dokümanlar hazırlamanızda fayda vardır.

Bunların dışında, forumlar oluşturup öğrenciler arası iletişimi sağlayarak eksik oldukları noktaları fark etmelerini sağlayabilirsiniz.

Son olarak da verilen bilgilerle ilgili, gerçek hayattan popüler kültürden, sanatsal aktivitelere örnekler vererek öğrencilerin konuları unutmamalarını sağlayabilirsiniz.

Özetlersek:

Her ders için bir çalışma sistemi oluşturun:

- Her derste öğrencileri en fazla 5 temel noktaya odaklamayı amaçlayın.
- Öğrencilerin, ders süreci içinde, nelere odaklanması gerektiği konusunda açık olun.
- Dersi kavramaya yönelik ve temel konular ile ilgili sorular sorun.
- Dersin ana hatları için bir sayfalık doküman hazırlayın ve sınıfa dağıtın.

Öğrencileri aşırı yüklemeyin:

- Ders boyunca kısa aralar vererek ders konularının tekrarının yapılmasını sağlayın.
- Her 15-20 dakikalık sunum sonrasında uygulama ya da ödev vermeye çalışın.
- Aynı anda birden fazla görsel araç kullanmayın.
- Öğrencilerin çelişkiye düşmemeleri için iki farklı konuyu ya da çelişen konuları aynı zamanda sunmayın.

Ders içeriklerini günlük hayatla ilişkilendirin:

- Popüler konulardan, gerçek hayattan ve kendi deneyimlerinizden kesitler sunun.
- Yeni sunulan konuları, önceki konularla ilişkilendirin
- Yeni edinilen bilgilerin gerçek hayatla nasıl ilişkilendirilebileceğini gösterin.
- Yeni bilgilerin dersin geneliyle bütünleşebilmesi için uygulamalar ve ödevler hazırlayın.

Bu doküman Stanford Üniversitesi'ndeki "Center for Teaching and Learning" adlı birim tarafından yayınlanan Speaking of Teaching adlı dergiden yararlanılarak oluşturulmuştur. (Winter 2005, Vol 14, No.1)

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ DESTEK OFİSİ

TEL: (0312) 210 35 71

E-posta: its@metu.edu.tr

http://its.metu.edu.tr

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

Derste etkili öğrenmeyi nasıl sağlayabiliriz?

Etkili öğrenme için yapılan her şey, öğrencilerin dersi daha iyi hatırlamalarına yardımcı olacaktır.

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ DESTEK OFİSİ
INSTRUCTIONAL TECHNOLOGY SUPPORT OFFICE

Derste verdiğiniz bilgilerin sadece %20 ila %40 kadarının hatırlanabileceğini biliyor muydunuz? Öğrenciler ders tekrarı yapmadıklarında bu oran %10'lara hatta daha da aşağıya düşebilmektedir.

Öğrencilerin daha fazlasını hatırlamalarını sağlamak için neler yapılmalıdır? Daha etkili öğrenmenin sağlanabilmesi nasıl mümkün olabilir?

Bilişsel teoriler, öğrenmenin üç aşamalı bir süreçten oluştuğunu öne sürmektedir. **İlk aşama**, öğrencilerin neyle ilgileneceklerine ve neye odaklanacaklarına karar vermeleridir. Öğrenme süreci belirli bir konuya odaklanmayla başlar. **İkinci aşama**, öğrencilerin verilen bilgileri alarak bunları düzene koydukları ve diğer bilgilerle ilişkilendirdikleri aşamadır. Bu aşamada, ders verenlerin ders araç-gereçlerini etkili bir biçimde kullanması önem kazanmaktadır. **Son aşama**, dersten sonra yapılan tekrarların ve uygulamaların yardımıyla bilgilerin pekiştirilmesidir.

İlk iki aşama süresince bilgiler **kısa süreli bellekte** saklanır. Son aşamada, bilgilerin **uzun süreli belleğe** aktarılmasıyla, öğrenme süreci tamamlanmış olur.

Öğrenmeyi etkili kılan stratejiler:

1. Öğrencilerin ilgisini çekmek:

İlk iş, öğrencilerin dikkatini ve ilgisini çekmeye yönelik stratejiler geliştirmek olmalıdır. Bazı eğitimciler öğrencilerin dikkatini çekmenin, sunulacak olan bilgileri basitleştirmekle mümkün olabileceğini düşünmektedir. Bazıları da, öğrencilerin dikkatini kazanmak için onları eğlendirmek ya da güldürmek gerektiğine inanmaktadır.

Oysa bilginin kalitesi ve yoğunluğundan ödün vermeden eğlenceli yöntemler kullanarak daha verimli bir öğrenme ortamı oluşturulabilir.

Bunun dışında öğrencilerin, anlamlı bir biçimde vücut dilini kullanan ve monoton olmayan bir ses tonuyla konuşan öğretmenleri daha dikkatle dinledikleri ve dersi daha kolay anladıkları bilinmektedir.

Önemli olan etkileşimli bir ders ortamı yaratabilmektir. Amaç öğrencilerin eğlenmesi değil, eğlenerek etkili öğrenmesidir. Öğretmenlerin kendilerini ifade etmelerinde rahatlık arttıkça, öğrencilerin dersi kavramaları da kolaylaşacaktır.

2. Öğrencilerin ilgisini yönlendirmek:

Öğrenciler derse odaklandıklarında bile, dersin bazı önemli noktalarını kaçırabilmektedirler. Ders içeriğinin sınırlarını belirlemek ve önemli noktalara vurgu yapmak, konunun gelişmesini ve dikkatin dağılmasını önlemek açısından önem kazanmaktadır.

Dersi anlattıktan sonra, öğrencilerin bu konu üzerinde yazmaları, düşünmeleri ve konuyu gözden geçirmeleri gerekmektedir.

Öğretmen merkezli öğretim yöntemlerinde öğrencilerin dersin sadece %20 ila %40'ını anlamaları, aslında öğrencilerin pasif katılımcılar olmalarından kaynaklanmaktadır.

Etkili öğrenmeyi sağlamak ve dersin hatırlanma oranını artırmak için aşağıdaki gibi bir çalışma sistemi oluşturulabilir;

- Derse başlamadan önce, her dersin içeriğinin ana hatlarını gösteren bir sayfalık doküman hazırlayıp öğrencilere dağıtılabilir,
- Ders süreci içerisinde öğrencileri düşündürecek sorular sorulabilir,
- Öğrencilerin dikkat etmesi gereken yerler vurgulanıp tekrarlanabilir.

3. Öğrencilere aşırı bilgi yüklemek:

Yeni edinilen bilgilerin kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarılabilmesi, oldukça zaman almaktadır. Öğrencilerin ilgilerini ve dikkatlerini kazandıktan sonra, onları düşündürmeye ve öğrendiklerini uygulamaya yönelik çalışmalar yapmak faydalı olacaktır.

15-20 dakika süren ders anlatımından sonra, kısa molalar vererek bir özet yazmalarını ya da basit bir işlem yapmalarını istemek gibi düşünmeye, yazmaya ve tekrarlamaya yönelik çalışmalar yapılabilir. Uzun süren sıkıcı derslerden kaçınmak için, sık ama kısa etkinlik molaları vermek çözüm olabilir.

Derste tepegöz, sunu video ve animasyon gibi araç-gereçlerin, aynı anda birden fazlasının kullanımı öğrencilerin dikkatini dağıtabilmektedir. Örneğin, aynı anda sunu ile asetat göstermek öğrencilerin nereye bakacağını bilememesine neden olabilir.